

Araştırma

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FLÖRT ŞİDDETİ ALGILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Büşra SÜNETCİ¹

Ayfer SAY¹

Burcu GÜMÜŞTEPE¹

Bilge ENGİNKAYA¹

Çise YILDIZDOĞAN¹

Müge YALÇIN¹

ÖZET

Flört psikolojik, duygusal veya cinsel çekim ve bağlılıkla yakınlaşarak ilişki kurduğumuz durumu ifade eder. Flörtü olan bireylerin, ilişkileri içerisinde birbirlerine karşı uyguladıkları veya maruz kaldıkları şiddet türlerinden biri olarak flört şiddeti, psikolojik, fiziksel, ekonomik ve cinsel şiddeti içeren davranışların uygulanmasını ifade eder. Flört şiddeti flört sürecinde karşılaşılan ancak çoğu zaman yok sayılan ya da farkında olunmayan, genellikle bireylerin özel alanlarında çözmeye çalıştıkları çoğu zamansa göz ardı etmeye çalışarak gizledikleri bir şiddet türüdür.

Bu araştırmada Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin “flört şiddeti algıları” araştırılmak istenmiştir. Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin şiddeti nasıl tanımladıkları, hangi şiddet davranışlarına ve türlerine maruz kaldıkları, hangi şiddet davranışlarını uyguladıkları, çalışmanın ana temasını oluşturmuştur. Flört şiddetinin en temel sebeplerinden biri toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile cinsiyete dayalı rolleri, cinsiyet kalıplarının oluşturduğu beklentileri ve şiddet davranışını sosyal çevreden gözlemleyen birey, partnerine şiddet türlerinden herhangi birini uygulayabilir. Bu bağlamda, çalışma feminist kuram ve sosyal öğrenme kuramı temel alınarak hazırlanmıştır.

¹ Sosyal Hizmet Uzmanı, İletişim Yazarı Büşra Sünecçi, E-Posta: busrasunecci9@gmail.com

Araştırmaya katılan öğrencilerin %13,8'i flört ilişkilerinde şiddete maruz kaldığını ve %12,4'ü şiddete başvurduğunu ifade etmiştir. Kadın katılımcıların %59,6'sı, erkek katılımcıların ise %70,4'ü kıskançlığı bir şiddet olarak değerlendirmemektedir. Kadın katılımcıların %87,8'i, erkek katılımcılarınsa %78,4'ü fiziksel şiddet gördükleri takdirde ayrılmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %66,7'si sosyal medya hesaplarının şifrelerinin istenmesini şiddet olarak görmektedir. Bu oran erkeklerde %59,7 kadınlarda %40,3'tür. Katılımcıların %10,3'ü çiftlerden yalnızca biri bile istiyor olsa cinsel ilişkiye girilebileceğini ifade etmiştir. Bu oran erkeklerde %15,5, kadınlarda %5,2'dir. Erkek katılımcıların %70,9'u sevgilisinin giyiminden hoşlanmadığında kısıtlayabileceğini söylemektedir. Kadın katılımcıların %97,7'si erkeklerinse %85,4'ü şiddete maruz kalmanın kendilerinde korku ve güvensizliğe neden olacağını belirtmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Flört, şiddet, flört şiddeti, sosyal öğrenme kuramı, feminist kuram

A RESEARCH ON UNIVERSITY STUDENTS' PERCEPTION OF DATING VIOLENCE

ABSTRACT

Dating refers to the situation in which closely relate to psychological, emotional or sexual attraction and loyalty. Dating violence refers to the condition of behaviors which includes psychological, physical, economic and sexual violence that individuals have been subjected to or exposed to within their relationships. Dating is a type of violence which encountered in the dating process but mostly ignored by the individuals in their relationship.

This research aims to examine the perceptions of the Hacettepe University students about the dating violence. Main subjects of the study are "how students define the dating violence, which kind of violence experienced by them, which kind of violence performed by them, which kind of violence experienced by them specifically". One of the most basic causes of dating violence is gender inequality. Gender inequality and sex role based roles, anticipations of gender stereotypes, and learning of violence behaviour from social environment can led any of the violence types. In this context, the study is based on feminist theory and social learning theory.

13.8% of the students who participated in the survey stated that they were subjected to violence and 12.4% of them stated that they performed violence in their dating relationships. 59.6% of female participants and 70.4% of male participants don't regard jealousy as a kind of violence. 87.8% of female participants and 78.4% of male participants stated that they would leave their partner if they experienced physical violence. 66.7% of respondents see the request of their social media accounts passwords by their partner as a violence. This ratio is 59.3% for males and 40.3% for females. 10.3% of the participants said that even if one partner wants to have sexual intercourse then it can be made. This rate is 15.5% for males and 5.2% for females. 70.9% of male participants stated that if they don't like the outfit of their partner then they can restrict them from wearing. 97.7% of the female participants and 85.4% of the men stated that if they exposed to violence would cause fear and insecurity in their self-perceptions.

Key words: Date, violence, dating violence. social learning theory, feminist theory

GİRİŞ

Şiddet insanlık tarihinin başından beri var olmuş, gelişen ve değişen süreçte her geçen gün hayatımızın bir parçası haline gelmiştir. Birçok toplumda insan hakları ihlali olarak görülen şiddet, ülkemizde de bir sosyal sorun olarak kendini göstermektedir.

Kavramsal olarak ele alındığında şiddet, insanların bilerek veya isteyerek; içeriğinde baskı, güç, iktidar, zorbalık gibi kavramları; duygusal ve zihinsel gelişimi olumsuz etkileyici ve zarar verici davranışları; bireyler üzerinde baskı ve hegemonya kurmaya yönelik saldırganca davranışları ve sözleri; vurma, yaralama gibi eylemleri, psiko-sosyal gelişimi zedeleyici ve tehdit unsuru oluşturan ifadeleri barındıran eylemlerin tümünü ifade eden bir olgudur (Birimoğlu, 2012).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO, 2002) şiddeti "Kasıtlı olarak; tehdit veya fiilen kendine, diğer bireye veya bir grup ya da topluluğa karşı yaralama, ölüm, psikolojik zarar verme, engelleme veya yoksun bırakma ile sonuçlanan fiziksel güç kullanılması" olarak tanımlamıştır. Bireylerin benliğini gerçekleştirmesini engelleyici, sosyal yaşamını olumsuz etki altında bırakıcı, işlevselliğine zarar verici ve yaşamını tehdit edici değişken davranışların şiddetin temelinde var olduğuna dikkat edilmelidir.

Şiddet türleri fiziksel, psikolojik, sözel, ekonomik ve cinsel şiddet olarak gruplandırılabilir. Fiziksel şiddet, kaba kuvvetin bir korkutma, sindirme ve yaptırım aracı olarak kullanılmasıdır (Yetim ve Şahin, 2005, s. 50). Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması (2014) verilerine göre Türkiye’de her on kadından dördü fiziksel şiddete maruz kalmaktadır (ASPB, 2014, s. 7-8). Psikolojik şiddet, duyguların ve duygusal gereksinimlerin, zorlamak, aşağılamak, cezalandırmak, öfke, gerginlik boşaltmak amacıyla karşı tarafa baskı uygulayabilmek için tutarlı bir şekilde istismar edilmesi, bir yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılmasıdır (Çetiner, 2006, s. 8). Yetersiz hissettirmek, sevgi ve ilgi göstermemek, aşağılamak, bağırarak, tehdit etmek, küsmek, aldatmak, arkadaşları ve yakınları ile görüşmesini engellemek, giyim tarzına karışmak gibi eylemler psikolojik şiddete örnek olarak verilebilir. Sözel şiddet korkutma, cezalandırma ve sindirme aracı olarak söz ve hakaretlerin istikrarlı biçimde bir başkası üzerinde uygulanmasıdır. Küçük düşürmek, güvenini sarsmak ve yaralamak amacıyla hakaret etmek, olumsuz bir şekilde sık sık eleştirmek sözel şiddet olarak sayılabilir. (Coker ve Ark., 2000; Aktaran Çetiner, 2006). Ekonomik şiddet bireyleri birbirine ya da başkalarına bağımlı hale getiren ve özellikle maddi anlamda fakirliğe sürükleyen bir şiddet türüdür. Kişinin çalışmasını engellemek, çalışmaya zorlamak, kazandığı para üzerinde tasarruf hakkı tanımamak gibi davranışlar ekonomik şiddete örnektir (Şenol ve Yıldız, 2013; Öztürk, 2011). Tecavüz, sözlü veya sözsüz cinsel taciz, kişiye cinsel nesneymiş gibi davranmak, çocuk doğurmaya veya doğurmamaya zorlamak, zorla evlendirmek gibi eylemler cinsel şiddete örnek olarak verilebilir. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nün 2009 yılında gerçekleştirdiği ‘Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması’ sonucunda; Türkiye’de 100 kadından 42’sinin eşinden veya birlikte olduğu kişiden fiziksel veya cinsel şiddet gördüğü ortaya çıkmıştır (Kadının İnsan Hakları, 2015, s. 1 prg. 2).

Flört ise en yalın haliyle iki kişi arasında oluşan psikolojik, duygusal ve cinsel çekimi ve bağlılığı içeren yakınlık olarak tanımlanabilir. Sosyal hayatta kurduğumuz ilişkilerden farklı olarak flört iletişim kurduğumuz bireye karşı ilgi ve duygusal yakınlık hissettiğimiz daha özel bir ilişkiyi ifade eder. Flört ilişkisinde süresi ya da niteliği ne olursa olsun bireylerin sevme ve sevilme ihtiyaçlarının giderildiği; dostluk, mutluluk, aşk, kendini açma gibi olumlu duyguların hissedildiği gözlemlenebilir (Fletcher, Simpson ve Thomas, 2000; Aktaran Küçükarslan, 2011). Diğer yandan sürekliliği ve niteliği doğrultusunda bireyler huzursuzluk, kaygı, artan bağlılık da hissedebilir.

Bireyler ilişkinin özellikleri konusunda birbirine benzeyen beklentileri paylaşabilirler. (Honeycutt ve Cantrill, 2001; Aktaran Küçükarslan, 2011). Beklentilerin karşılıklı olarak karşılanmadığı ve huzursuzluk, iyi geçinememe, mutlu hissedememe, gibi durumların yaşandığı flört ilişkilerindeyse zamanla iletişimde sorunlarla karşılaşılabilir. Temelde iletişim kopukluğu ve birbirini anlamamaya dayalı olarak gelişen bu olumsuz süreç daha büyük problemlerle de devam edebilir.

Flört şiddeti ise kişilerarası şiddet türlerinden birisi olup fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet gibi unsurları içermektedir. Başka bir deyişle, flört şiddeti; evli olmayan partnerlerden birinin ya da partnerlerin birbirlerine fiziksel, psikolojik, sözel ve cinsel istismar uygulaması ve sosyal kısıtlamalar getirmesi olarak tanımlanmaktadır (Aslan ve Ark, 2008).

Yumuşak (2013) ve Sakarya (2013) tarafından belirtildiği gibi, ilişkide çatışmaların olması, ayrılmamanın önemli olduğunu düşünme, bireylerin alkol ve uyuşturucu madde kullanmaları, yeme ve uyku bozukluklarına sahip olmaları, korku, anksiyete, travma, intihar, sosyal izolasyon, utanma, suçluluk, öfke, saldırganlık, bireylerin destek sistemine sahip olmamaları, kıskançlık, cinsel ilişkiye karşı koyma, aile veya yakın çevrelerinde şiddet geçmişlerine sahip olmaları, geçmişte yaşadıkları ilişkiler, asosyal davranışlar sergileme, daha önce şiddete maruz kalmış olmaları gibi çok çeşitli durumların flört şiddeti üzerinde etkileri vardır.

Flört şiddetinin yaşanmasında en önemli risk faktörlerinden birisi cinsiyet kalıplarına bağlı olarak kendini var eden cinsiyetçilik ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. (Aslan ve Ark., 2008). Toplumsal cinsiyet biyolojik farklılıklardan dolayı değil, kadın ve erkek olarak toplumun bireyi nasıl gördüğü, nasıl algıladığı, nasıl düşündüğü ve nasıl davranmasını beklediği ile ilgili bir kavramdır. Cinsiyet doğal, biyolojik ve değişmeyen bir durumken; toplumsal cinsiyet sosyokültürel, değişken ve eril ve dişil niteliklere işaret eden bir durumdur (Bhasin, 2003; Aktaran Yumuşak, 2013, s. 5). Toplumsal cinsiyet yargıları güç dengesizliklerine ve eşitsizliklere yol açmaktadır. Toplumda erkeklerin her zaman güç ve iktidar sahibi olduğu düşüncesi, kadının her alanda erkeğe göre düşük statüde görülmesi ve erkeğe bağımlı kılınması ataerkil bir topluma işaret eder ve flört şiddetinin de kaynağıdır (Aslan ve Ark., 2008). Erkek ve kadın arasındaki bu yapının üzerinde duran feminist kuram, sosyal alanlarda kadın ve erkeğin eşitsizliğinde erkeğin rolüne ve kadın erkek arasındaki güç mücadelesine odaklanır (Shorey, Cornelius ve Bell, 2008, s. 185-194). Straus (2008)'un yaptığı araştırmaya göre de egemenlik ve

kontrol mücadelesi hem erkek hem de kadın için flört şiddetinde risk faktörüdür; ancak bu pek çok risk faktöründen yalnızca birisidir (Hutchinson, 2012, s. 12-13). İlişkilerdeki denetleyici ve baskıcı tutumları, partnerinin görüştüğü kişilere karışmayı, gün içinde yaptığı her şeyden haberdar olmak istemeyi, partnerinin davranışlarını kısıtlamayı, sahiplenme, kıskançlık, koruma içgüdüğü gibi davranışları feminist kuramda vurgulanan egemenlik mücadelesi çerçevesinde açıklamak mümkündür.

Feminist bakış açısı, erkeğe ayrıcalık tanıyarak güçlendiren düşünce sistemi ve sosyal ilişkiler ile kadınların deneyimlerini değersizleştiren, güçsüzleştiren, haklarını elinden alan cinsiyetler arası ilişkilerle ilgilenmektedir (Payne, 2005; Aktaran Tunç, 2013, s. 209-230). Feminist bakış açısına göre, cinsiyetler arasındaki güç dengesizliği toplumda kadına yönelik şiddete neden olmaktadır ve şiddet gücün bir dışavurumu olarak görülmektedir (Jewkes, 2002, s. 1423-1429)

Sosyal öğrenme kuramı ise bireyin şiddeti en başta ailesinden etkileşim ve taklit yoluyla öğrendiğini savunmaktadır. Bireyin sosyal ilişkilerinde sorunları çözümede, hoşnutsuzluğu dile getirmede ve başkalarını kontrol etmede etkili bir çözüm yolu olarak şiddet içeren davranışları gözlemlemesi, bu davranışları benimsemesine neden olabilir (Shorey, Cornelius ve Bell, 2008, s. 185-194). Ancak sosyal öğrenme kuramının çerçevesi flört şiddetini anlamak için oldukça kısıtlıdır.

Riggs ve O'Leary (1989) flört şiddetini daha iyi açıklayabilmek için temeli sosyal öğrenme kuramına dayanan bir model geliştirmişlerdir (Shorey, Cornelius ve Bell, 2008). Riggs ve O'Leary (1989) tarafından geliştirilen model flört şiddetine başvurmaya dayalı bağlamsal ve durumsal değişkenleri içermektedir. Yakın ilişkilerde farklı türde saldırganca davranışlara maruz kalmak, ebeveyn çocuk arasındaki şiddet, saldırganlığa uygun bir tepki olarak saldırganca davranışları kabul etmek ve şiddet geçmişine sahip olmak bağlamsal faktörleri oluşturmaktadır. Durumsal faktörler ise; alkol ve uyuşturucu kullanımı, partnerin şiddet kullanması, problem çözme becerileri ve ilişki uzunluğudur (Luthra ve Gidycz; Aktaran Yumuşak, 2013, s.34-35). Her iki durum bir araya gelerek sosyal öğrenme kuramının temelini oluşturmakta ve şiddeti bu faktörlerle ilişkilendirmektedir.

Yapılan çeşitli çalışmalarda yaygın çift şiddeti, yakın ilişki terörü, romantik ilişkilerde şiddet gibi çeşitli yaklaşım ve adlandırmalarla ele alınan flört şiddetinin bireylerin birbiri üzerinde kontrol kurma isteğine dayandığı ve birbirlerinin haklarına saygı göstermemeleri sonucunda ortaya çıktığı göz önünde bulundurulmalıdır. Uygulanan

şiddetin sıklığı ve kim tarafından uygulandığından ziyade nasıl bir ortamda oluştuğu, tetikleyicilerinin neler olduğu ve bireylerin birbirine uyguladığı fiziksel, psikolojik ve ekonomik anlamda zarara yol açan davranışlar bütünü olarak ele alınmalıdır.

Bu bağlamda bu araştırma flört ilişkilerindeki şiddete dikkat çekmek, farkındalık yaratmak ve üniversite öğrencilerinin flört şiddeti ile ilgili görüşlerinin belirlenmesine yönelik bir araştırmadır.

YÖNTEM

Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma; deneme, gözlem ve deneylere dayanılarak yapılan görgül (amprık) araştırma yaklaşımına ya da gözlem ve ölçmelerin tekrarlanabildiği niceliksel veya sayısal (quantitative) araştırma yaklaşımına denmektedir (Ergün, 2005; Aktaran Bilgili, 2011). Araştırmada temel olarak tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli bir grubun özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalardır (Doğan, 2017). Tarama modelleri içerisinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modelinde önemli olan, var olanı değiştirme çabası vermeden gözlemlemektir.

Genel tarama modellerinde evren oldukça geniş olabileceği için evrenden seçilen bir örnek olay veya örneklem üzerinden araştırmalar yapılır. Araştırmanın evreni Hacettepe Üniversitesi'nde bulunan 13 fakültede okuyan 30.986 öğrencidir. Evrendeki öğrencilerin tamamına ulaşamayacağından bütünü temsil eden oranlı küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örneklem evren içindeki oranı sabit tutulmak şartı ile fakülte bazında bireylerden seçilmiştir. Örneklemede bireyler cinsiyet sayısı eşit tutulmak şartı ile rastgele alınmıştır. Örneklem seçimi ile ilgili sayısal veriler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Hacettepe Üniversitesi fakültelerine göre örneklem verileri

Fakülte	Toplam	Yüzde	Örneklem	Kadın/ Erkek
İktisadi ve İdari Bilimler	4811	16%	66	33
Fen	2424	8%	33	17
Mühendislik	4875	16%	67	33

Tıp	2583	8%	35	18
Diş Hekimliği	731	2%	10	5
Eczacılık	621	2%	8	4
Eğitim	3832	12%	52	26
Güzel Sanatlar	842	3%	12	6
Hukuk	745	2%	10	5
Edebiyat	6456	21%	88	44
Sağlık Bilimleri	1982	6%	27	14
Hemşirelik	933	3%	13	7
Spor Bilimleri	151	1%	2	1
	30.986	100%	424	213

Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Böylece araştırma modelinin tanımlayıcı olması, verilerin tarafsız ve istatistiksel analize uygun olarak ve daha geniş bir kitleden veri toplanmasına olanak sağlanmıştır.

Araştırmacılar tarafından geliştirilen anket; literatürde bulunan şiddet, şiddet algısı, şiddete yönelik tutum ifadeleri vb. konularda yer alan çeşitli anketler örnek alınarak ve incelenerek hazırlanmıştır. Ankette yer alan sorular örnekleme yer alan katılımcıların kimliğini ortaya çıkarmadan bireylerin demografik özelliklerini ortaya çıkaran, şiddet algısı, şiddete maruz kalma, şiddet görmenin fiziksel, psikolojik, ekonomik ya da duygusal etkileri ile flört şiddetine yönelik görüşlerinin belirlenmesine yönelik hazırlanmış ve katılımcıların onayı sözel olarak veya imza ile alınmıştır.

Anket toplam 3 bölümden ve 75 sorudan oluşmaktadır. Soruların niteliği ve içeriği katılımcıların flört şiddetine yönelik düşüncelerini belirlemeye yönelik şekilde hazırlanmıştır. Araştırmada anket ile elde edilen veriler SPSS 23. Programı ile analiz edilmiştir.

BULGULAR

Ülkemizde yalnızca flört şiddetini oransal olarak ölçmek adına bir çalışma bulunmamaktadır ve yapılan çalışmalar aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet araştırması şeklindedir. Bu nedenle flört şiddetinin araştırılması önemli bulunmuş ve

flört şiddetinin Hacettepe Üniversitesi öğrencileri üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Yapılan çalışmada genel olarak üniversite öğrencilerinin şiddeti nasıl tanımladıkları, hangi şiddet davranışlarını uyguladıkları, hangi şiddet davranışlarına maruz kaldıkları ve maruz kalmanın flört ettiği kişiye yönelik düşüncelerine etkisi ölçülmüştür. Elde edilen bulgulara feminist kuram ve sosyal öğrenme kuramı perspektifinde değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin, %13,8'i 16-19 yaş aralığında, %71,6'sı 20-23 yaş aralığında, %12,9'u 24-27 yaş aralığında bulunurken, %1,2'si 28-31 yaş aralığında ve %0,5'i 32 yaşın üzerindedir. Araştırmaya katılan öğrencilerde minimum yaşın 17, maksimum yaşın 41 olduğu görülmüştür. Katılımcıların yoğun olduğu yaş aralığının %71,6 ile 20-23 olduğu göz önünde bulundurulduğunda bunun ilişkinin süresine de etki ettiği söylenebilir. İlişki süresi arttıkça yüzdelerinin azalması durumunda uzun süreli ilişkiye sahip olanların belli bir yaşın üstünde bulunduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %45'inin şu anda bir flört ilişkisi vardır. Öğrencilerin en uzun ilişki süresi %21,7 ile 0-6 ay ve %24,5 ile 1-2 yıl arasında yoğunluk göstermektedir. Genel olarak ilişki süresi uzadıkça karşılık gelen kişi sayısı azalmaktadır. Birlikte geçirilen süre arttıkça kişilerin birbirlerini daha yakından tanımaları ve paylaşımında bulunmaları; kişiyi tanıdıkça ve paylaşımlarında hoşlarına gitmeyen şeylerin ortaya çıkabilmesi ve bu durumun ilişkiye zarar vermesi buna neden olarak görülebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %13,8'i flört ilişkilerinde şiddete maruz kaldığını ve %12,4'ü şiddete başvurduğunu ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin flört ilişkilerinde anlaşmazlık yaşama sıklığında %36,5 oranı ile bazen ve %32,9 ile nadiren cevaplarının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Katılımcıların %19,3'ü ise flörtleri ile hiçbir zaman anlaşmazlık yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Şiddet Algısı

Şiddet tanımlanırken sertlik, güç kullanma ve zorlama en sık kullanılan kavramlardır. Ancak şiddet olgusal olarak yüzyıllardan beri var olagelmiş, özellikle kişilerarası ilişkilerde ve toplumsal yapıda karşılaştığımız yalnızca fiziksel gücü ya da zorlamayı değil bireyin zihinsel ve psikolojik durumunu da etkileyen sözel ve duygusal olarak da zedeleyici olan davranışları da içeren bir yapıyı oluşturmuştur.

Şiddetin incelenmesine yönelik olarak yapılan araştırmalar, şiddetin tek bir boyutta ele alınamayacak kadar karmaşık bir olgu olduğunu açıkça göstermektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün şiddet ve sağlık üzerine dünya raporunda, şiddet; Kendine Yöneltilmiş Şiddet, Kişiler Arası Şiddet ve Kolektif Şiddet şeklinde sınıflandırılmıştır (Kapıcıoğlu, 2008, s. 16).

Bu sınıflandırmada yer alan kişilerarası şiddetin en az akla gelen biçimi flört şiddetidir. Günümüz ilişkilerinde en çok yansıması görülen bu şiddet biçimine Mor Çatı ilişkide partnerlerin şiddet eğilimlerinin belirtilerinin neler olabileceği ile açıklık getirmeye çalışmıştır. Bu eğilimler genel olarak öfkeli bir tarza sahip olmak, olayların sorumluluğunu üstlenmemek, hatalarını kabul etmemek, cinsiyetçi tavırlar sergileyerek kadın ve erkeğin nasıl davranması gerektiğine dair kesin ve kalıp yargılarda bulunmak, denetleyici ve baskılayıcı davranmak, yaşama dair kararları kontrol etmeye çalışmak, istediği gerçekleşmeyince küsmek, surat asmak, partnerinin fiziksel, duygusal, cinsel sınırına saygı göstermeyerek ihlal etmek ve yapma denilen şeyleri bilerek ve zorla yapmaya çalışmak şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 2: Katılımcıların şiddet algısı

	Kadın	Erkek	Toplam
Sevgilinizin sizi kıskanması bir şiddettir.	40,4%	29,6%	35,0%
Sevgilinizin sosyal medya hesaplarınızın şifrelerini istemesi bir şiddettir.	72,3%	61,0%	66,7%
Sevgilinizin mesajlarınıza anında yanıt vererek gün içindeki her hareketinizden haberdar olmak istemesi bir şiddettir.	55,4%	50,2%	52,8%
Sevgilinizin sizi cinsel ilişkiye zorlaması bir şiddettir.	93,0%	71,8%	82,4%
Sevgilinizin size cinsellikle ilgili sakalar yapması bir şiddettir.	69,0%	44,1%	56,6%
Sevgilinizin size cinsel bir nesneymişsiniz gibi davranması bir şiddettir.	91,5%	71,8%	81,7%

Hacettepe Üniversitesi örnekleminde gerçekleştirilen çalışmamızda flört şiddeti olarak tanımlanan davranışlara dair katılımcıların şiddet algısı değerlendirildiğinde ise benzer

bulgular elde edilmiştir. Kıskançlığı kadın katılımcıların %40,4'ü, erkeklerin %29,6'sı; sosyal medya şifrelerinin istenmesini kadınların %72,3'ü, erkeklerin %61'i; gün içinde her hareketten haberdar olma isteğini kadınların %55,4'ü, erkeklerin %50,2'si şiddet olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Sonuçlar kadınların psikolojik ve dijital şiddet biçimlerinin erkeklere oranla daha fazla farkında olduğunun, erkeklerinse bu davranışları ilişki içinde gerçekleşebilecek olağan tavırlar olarak değerlendirdiğinin göstergesidir.

Özellikle kıskançlığı erkeklerin %70,4'ünün şiddet olarak görmedikleri ifadesini değerlendirmek gerekir. Bu noktada benlik algısının ve başkaları tarafından beğenilme arzusunun bireylerin yaşamlarına yansıdığı göz önünde bulundurulabileceği gibi, kıskançlığın çoğu zaman beraberinde kısıtlamayı da getirdiği bu doğrultuda erkeklerin kıskançlık davranışını şiddet olarak görmemelerinin aynı zamanda bu davranış biçimini partnerlerine psikolojik şiddet uygulayarak görünür hale getirdikleri söylenebilir. Toplumsal Cinsiyet bağlamında değerlendirdiğimizdeyse, toplum tarafından kadına ve erkeğe yüklenen cinsiyet özelliklerinin farklılaşmasıyla başlayan süreç kadınlık ve erkeklik olarak kurulan bir yapıya dönüşür. Bu yapıda kadın doğurabilen, sevecen, fedakâr, sessiz, duygusal, tek eşliliğe yatkın şekilde resmedilirken erkek zihinsel olarak daha yaratıcı, yönetici nitelikte, rasyonel, 'bir çiçekle bahar olmaz' anlayışında ve saldırgan şekilde resmedilir (Bora, 2008). Bu fark biyolojik cinsiyetimizden tamamen bağımsız şekilde kadınlık ve erkeklik kalıplarının farklılaştırılmasına neden olarak kamusal alanda ve toplumsal hayatta pek çok eşitsizliğe neden olur. Feminist bakış açısıyla değerlendirdiğimizde kadınların "özel alanında", cinsiyetçi bir politikayla inşa edilen eşitsizliklerin şiddeti temellendirdiğini görmek gerekir.

Mesajlara anında yanıt vermeyi içeren öncülde oranların yakın oluşu erkeklerin kişisel alanlarının ihlali söz konusu olduğunda farkındalık düzeylerinin arttığını ifade edebilir. Bununla birlikte ısrarlı takip (stalker) olarak nitelendirilebilecek bu şiddet türünün üniversite öğrencileri arasında yaygın ve bilinen bir kavram olduğunu ortaya koymaktadır.

Cinsel ilişkiye zorlanmayı kadınlar %93, erkeklerse %71,8; cinsellikle ilgili şakaların yapılmasını kadınlar %69 erkekler %44,1 ve cinsel nesne gibi davranılmayı kadınlar %91,5 erkeklerse %71,8 oranında şiddet olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Oransal olarak özellikle cinsel içerikli şakaların yapılmasını erkeklerin %55,9'u, yani yarıdan fazlası şiddet olarak görmediklerini ifade etmiştir. Küfür, tehdit ve hakaret şeklinde

görülen sözel ve psikolojik şiddet davranışları göz önünde bulundurulduğunda çoğu küfürün kadın cinsel organını, kadın kimliğini ve kadın bedenini aşağılayıcı nitelik taşıdığı fark edilebilir. Bu noktada erkeklerin cinsiyete dayalı ayrımcılık söylemleriyle ilişkili olarak sözel, psikolojik ve cinsel şiddeti normalleştirdikleri söylenebilir.

Flört İlişkisi İçerisindeki Katılımcıların Bazı Davranışlara Maruz Kalma Durumu

Toplumsal cinsiyet temelli şiddeti değerlendirdiğimizde, kadına ve erkeğe toplum tarafından yüklenen rol ve sorumlulukların farklılaşması ve bu yapıyla birlikte erkeğin güç, iktidar, kontrol kadının ise zayıflık, naiflik, boyun eğme, itaat davranışları ile ilişkilendirilmesi şiddeti var eden en önemli sebeplerdendir. Bu güç ilişkisine bağlı olarak toplum tarafından şekillenen davranış kalıplarına uymamak flört ilişkisi içinde belli davranış biçimlerinin tekrarlanmasıyla kendini göstererek şiddete dönüşür. İlişkiyi kötüye kullanmak, kıskançlık, müdahale etme, yalnızlaştırma, suçlu hissettirme, kısıtlama, aşağılama, tehdit etme, zarar verme ilişkide kendini sıklıkla gösteren şiddet biçimlerine dönüşür.

Tablo 3: Flört ilişkisi olanların bazı davranışlara maruz kalma durumu

	Kadın	Erkek	Toplam
Sevgilinizin sizi kıskanması	52,1%	53,6%	52,9%
Sevgilinizin sizden fazla ilgi beklemesi	36,2%	54,6%	45,5%
Sevgilinizin kendini iletişime kapatması ya da trip atması	33,0%	48,5%	40,8%
Sevgilinizin çalışmanızı engelleyerek ekonomik özgürlüğünüze müdahalede bulunması	1,1%	8,2%	4,7%
Sevgilinizin size cinsellikle ilgili sakalar yapması	17,0%	13,4%	15,2%
Sevgilinizin sizi cinsel ilişkiye zorlaması	2,1%	13,4%	7,9%

Çalışmada yer alan 426 katılımcının yanıtları ile elde edilen veriler bu açıklamaları destekler niteliktedir. 426 katılımcının %45'i çalışma esnasında bir flörtleri olduğunu belirtmiştir. Flörtü olan katılımcıların belirli davranışlara maruz kalma durumları ölçüldüğünde cinsiyetler arası en yakın oranda görülen davranışın "kıskançlık" olduğu gözlemlenmiştir.

Erkek ve kadın katılımcılar arasında fazla ilgi beklemesi, iletişime kapatması ya da trip atması öncüllerine birbirinden farklı oranlarda maruz kalma durumları ölçülmüştür. Bu durum kadın ve erkeğin ilişkiye bakışını belirleyici niteliktedir. Çalışmanın tamamına yansıyan bir bulgu olarak erkekler şiddet olarak değerlendirmedikleri davranışlara maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. “fazla ilgi beklemek” ve “kendini iletişime kapatmak ya da trip atmak” ifadeleri buna örnektir.

Flört şiddetine maruz kalmalarına yönelik ifadelerde erkeklerin bu davranışlara daha çok maruz kaldıklarını belirttikleri veriler Foshee (1996) ile Molidor, Tolman ve Kober (2000)'in yaptıkları araştırmalar ile benzerlik göstermektedir. Söz konusu araştırmalarda da erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla daha fazla şiddete maruz kaldıkları bulguları ortaya koyulmuştur. Bu durum Yumuşak ve Sürücü (2012) tarafından yapılan çalışmada da aynı şekilde ortaya çıkmıştır. Yetiştirilme şartları, gelenek, görenek, örf ve adetler kadınların flört şiddetini kabul düzeylerinin yüksek çıkmasında etkili olabilir (Yumuşak, 2013).

Eşitsizlik çerçevesinde değerlendirmek gerekirse erkeklerin belirli davranışları şiddet olarak tanımlamamaları, toplumun “kadınlık” ve “erkeklik” tanımlarının da birbirine karşıt ve dışlayıcı bir şekilde yapılanmasına sebep olmuştur (Mihçioğur ve Akın, 2015). Bu durum kadınların şiddeti içselleştirerek paylaşmakta zorluk çekmesine neden olduğu gibi “erkeklik” olgusuna bağlı olarak erkeklerin uyguladıkları şiddeti normalleştirmelerine, cinsiyetler arasındaki güç dengesizliğine bağlı olarak kadınları görmezden gelerek ve kadınların buldukları konumları ikincilleştirerek maruz kaldıkları şiddeti kadınlara oranla daha açıklıkla ifade etmelerini etkilemiş olabilir.

Son olarak “cinsellikle ilgili şaka yapmak” ve “cinsel ilişkiye zorlamak” öncüllerine verilen yanıtlar düşündürücü niteliktedir. Kadınların %17'si, erkeklerinse %13,4'ü cinsellikle ilgili şaka yapılması davranışına maruz kaldıklarını; kadınların %2,1'i erkeklerinse %13,4'ü cinsel ilişkiye zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Kadın ve erkek arasında karşılaşılan bu ciddi farklılık kadınların özellikle cinsel şiddeti tanımlamak ve bir başkasıyla paylaşmak konusunda çekinceli davrandığını gösterir niteliktedir. Kadınlar açısından flört ilişkisi içindeki cinsel şiddeti ifade etmekteki güçlük Türkiye geneli ile karşılaştırma yapılarak değerlendirilebilir. Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün araştırmasına göre Türkiye'de kadınların %33'ünün fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kaldığı bulgusu elde edilmiştir. Bununla birlikte yapılan araştırma kadınların %44,3'ünün yaşadıkları şiddeti herhangi biriyle paylaşmadıklarını,

%89'4'ünün ise hiçbir yere başvuru yapmadığını ortaya koymaktadır. Feminist kuram ataerkil toplumlarda cinsel şiddet eğiliminin toplumsal cinsiyetler arasındaki güç dengesizliğinden kaynaklandığını ileri sürer. Dahası güç ve şiddetin normal kadın erkek cinsel ilişkisinin parçası olarak gösterilmesi cinsel şiddeti sıradanlaştırıp, olağanlaştırmaktadır (Scully, 2016, s. 71).

Öğrencilerin Şiddet Türlerine Yönelik Görüşleri

Katılımcıların psikolojik şiddet, sözel şiddet, fiziksel şiddet ve cinsel şiddet temelinde bakıldığında çoğunlukla şiddeti kabul etmedikleri görülmüştür. Bireyler sevgililerinin onları dinlemesi için tehdit edebilirler.' ifadesine %17,8 oranında, 'Bireyler ellerinde olmadan sevgililerine küfredebilir, bu affedilebilir bir davranıştır.' ifadesine %32,2 oranında, 'Bazı durumlarda bireyler sevgilileri onları sınırlendirdiğinde ona vurmaktan alıkoyamaz.' ifadesine %17,8 oranında, 'Çiftlerden sadece biri bile istiyor olsa cinsel ilişkiye girilmelidir.' ifadesine %10,3 oranında 'evet' cevabı verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin şiddet türlerine yönelik görüşleri

	Kadın	Erkek	Toplam
Bireyler sevgililerinin onları dinlemesi için tehdit edebilirler.	11,7%	23,9%	17,8%
Bireyler ellerinde olmadan sevgililerine küfredebilir, bu affedilebilir bir davranıştır.	24,9%	39,4%	32,2%
Bazı durumlarda bireyler sevgilileri onları sınırlendirdiğinde ona vurmaktan kendini alıkoyamaz.	15,5%	20,2%	17,8%
Çiftlerden sadece biri bile istiyor olsa cinsel ilişkiye girilmelidir.	5,2%	15,5%	10,3%

Cevaplara bakıldığında diğer şiddet türlerine göre cinsel şiddet daha kabul edilemez durumdadır. Buna karşılık küfür, tehdit gibi sözel ve psikolojik şiddet söz konusu olduğunda bireylerin kabul etme oranlarının fiziksel ve cinsel şiddete göre daha fazla olduğu görülmüştür. Bu durum psikolojik şiddetin katılımcılar açısından daha affedilebilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca bireylerin fiziksel ve cinsel şiddeti daha görünür biçimde algıladığı, psikolojik ve sözel şiddetin ise ilişkide sorun yaratabilmesine rağmen diğer şiddet türlerine göre görünmez, daha göz ardı edilebilir olduğu söylenebilir.

Şiddete türlerine cinsiyet temelli bakıldığında; kadınların erkeklere oranla sözel ve psikolojik şiddeti tolere etme oranı daha düşüktür. Sakarya'nın (2013) çalışması da bu

sonucu destekler nitelikte bulgulara sahiptir. Sakarya, erkek öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul durumunun kadın öğrencilere göre daha fazla olduğundan bahsetmektedir. Örneğin kadınların %11,7'si sevgililerin birbirinin tehdit edebileceğini kabul ederken bu oran erkeklerde %23,9'dur. Ayrıca kadınların %75,1' sevgilisinin kendisine küfredmesini affedemezken erkeklerin %39,4'ü sevgililerin birbirine küfredebileceğini, bunun affedilebilir olduğunu savunur.

Erkeklerin kadınlara oranla şiddeti daha kabul edilebilir olarak görmelerinin sebebi Sosyal Öğrenme Kuramına göre açıklanabilir. Sosyal Öğrenme Kuramına göre; bireyin davranış özelliklerinin nedeni onların öğrenme geçmişinde yatmaktadır. Birey farklı durumlarda saldırganlığı sayesinde istediklerine ulaşmış ve bu nedenle saldırgan davranışı pekişmiştir (Cüceloğlu, 2003, s. 423).

Bandura'nın 1973 yılında geliştirdiği sosyal öğrenme kuramı bireylerin kendi davranışlarını başkalarının davranışlarından gözleyerek ve taklit ederek öğrendiklerini savunur. Bu yaklaşımın temeli erken ebeveyn etkileşimlerinde, çocuğun model almasını etkileyebilecek şekilde dikkat çekici davranışlar gözlemlenmesidir (Shorey, Cornelius & Bell, 2008, s. 185-194). Bu yaklaşıma göre birey, şiddeti en başta ailesinden etkileşim ve taklit yoluyla öğrenmektedir (O'Leary, 1988, s. 31-32).

Bireylere çocukluklarından itibaren toplumsal cinsiyet rolleri aşılanmaktadır. Ataerkil sistemde öğrenilen bu roller erkeği ön plana çıkaran ve kadını geri plana iten rollerdir. Bireyler bu rolleri sosyal öğrenme kuramına göre ailelerinden gözlerler ve taklit ederler. Ailesinde şiddete tanık olan birey, şiddeti normalleştirir ve şiddete yeniden tanık olduğunda veya şiddet uyguladığında bu durumu yadırgamaz. Ataerkil sistemde ezilen ve ezilmeye tanık olan kadınlar eğitim seviyeleri yükseldikçe haklarının bilincine varır ve bu ezilmeye karşı çıkmaya başlarlar, şiddete artık 'normal' gözüyle bakmazlar. Fakat erkekler gücün bilinciyle şiddet algılarını değiştirmezler, bu durumda şiddet onlar için daha kabul edilebilirdir.

Öğrencilerin Flört Şiddetine Yönelik Görüşleri

Flört ilişkisinde kısıtlamak, güç göstermek, baskı ve kontrol, ilişkiye hükmetmek, kişiyi yok saymak, kişi yerine karar vermek, kıyafetlerinden sosyal çevrelerine kadar bütün kişisel alanlarına müdahalede bulunmak flört şiddetinin en belirgin örneklerindedir. Psikolojik şiddet olarak da adlandırılan bu davranışların fiziksel şiddete göre daha kabul edilebilir bulunduğu, fark edilmediği ya da şiddet olarak görülmediği sonucuna da ulaşılmaktadır. Bunun sebebi fiziksel şiddetin sonuçlarının bedeni yaralama

açısından daha fark edilebilir olmasıdır. Psikolojik ve sözel şiddette somut bir zarar olmayışı bireylerin içinde yaşadıkları toplumdaki yetiştirilme biçimlerinin etkisiyle daha fazla göz ardı edilebilir. Ayrıca psikolojik şiddet kapsamında değerlendirilebilecek kıskanma, sahiplenme, karşıdaki kişiyi sürekli kontrol etme, karşısındakinin giyiminden memnun kalmayınca kısıtlama gibi davranışlara toplum tarafından yüklenen 'sevgi göstergesi' anlamı da bu şiddet türünün fark edilmesini güçleştirmektedir.

Tablo 5: Flört şiddetine yönelik ifadeler

	Kadın	Erkek	Toplam
Bireyler, sevgilisinin hoşuna gitmeyen davranışlarını kendi istediği biçimde değiştirmeye çalışmalıdır.	16,9%	31,0%	23,9%
Çiftlerden biri arkadaşlarıyla görüşeceği zaman sevgilisinden izin almalıdır.	26,3%	37,6%	31,9%
Birey sevgilisinin giyiminden hoşlanmadığı zaman onu bu konuda kısıtlayabilir.	22,5%	54,9%	38,7%

Katılımcılara flört şiddetine yönelik ifadeler yöneltildiğinde genel olarak bu davranışları onaylamadıklarını ifade etmişlerdir. Erkeklerin kadınlara oranla giyiminden hoşlanmadığı zaman kısıtlayabilme, davranışlarını kendi istediği biçimde değiştirmeye çalışma ve arkadaşlarıyla görüşeceği zaman sevgilisinden izin almaya yönelik ifadeleri daha fazla onayladıkları görülmektedir. Bu farklılık geleneksel anlayışın getirdiği kadın erkek arasındaki eşitsizlikten doğan erkeğin güç ve kontrol mücadelesinden kaynaklanmaktadır. Çoğu üniversite öğrencisinin sosyal çevresi içinde gündeme gelen bu tür psikolojik ve sözel şiddet türlerine erkekler tarafından onaylanan ve yine muhtemelen erkekler tarafından uygulanan durumların spesifik örnekleri olarak yer verilebilir.

Araştırmaya katılan erkek öğrenciler kişilerin flörtlerinin davranışlarını değiştirmeye çalışmayı %31 ve sosyal çevrelerine müdahalede bulunmayı %37,6 oranında onayladıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin %54,9'u ise kişilerin flörtlerinin kıyafetlerinden hoşlanmadığı veya uygun bulmadığında karışabilmeyi, kısıtlamayı gerekli görmektedirler. Bu durum feminist kuram çerçevesinde değerlendirildiğinde kadın ve erkek arasındaki güç mücadelesinin, egemenlik ve kontrol duygusunun flört şiddetinde risk faktörü olarak yansımaya neden olmaktadır. Ataerkil sistemde kadın erkek eşitsizliği, kadına yönelik ayrımcılık ve erkeğin güç simgesi olarak gösterilmesi şiddeti meşrulaştırmakta, erkeğin kadın

adına karar verme, oturma, kalkma, konuşma gibi davranışları ve kılık kıyafetine karışma hakkına sahip olduğu fikrini oluşturmakta ve bu durum şiddeti beslemektedir.

Flört Şiddetine Maruz Kalmanın Katılımcıların Düşüncelerine Etkileri

Tablodaki veriler incelendiğinde kadın ve erkek öğrencilerin flört şiddetine maruz kalmaları durumunda düşüncelerinin değişme yönleri ve oranları benzerlik göstermektedir. Katılımcıların büyük kısmı flört ilişkilerinde yaşadıkları ya da yaşayabilecekleri şiddetin, onları içinde buldukları ilişkiye ve ilişki içinde buldukları kişiye karşı olumsuz etkileyeceğini ifade etmişlerdir.

Tablo 6: Şiddete maruz kalmanın kişilerin bazı düşüncelerine etkileri

Şiddet Görmek (fiziksel, psikolojik, sözel, ekonomik ya da duygusal)	Kadın	Erkek	Toplam
Flört ettiğim kişiyle ciddi bir ilişki düşünmeme engel olur.	94,4%	87,8%	91,1%
Flört ettiğim kişiye karşı hissettiğim duygularımın değişmesine neden olur.	97,2%	90,1%	93,7%
Sergilenen olumsuz davranışların tekrarlanacağından endişe duyarım.	98,6%	91,1%	94,8%
Şiddete maruz kalmak korkuya ve güvensizliğe sebep olur.	97,7%	85,4%	91,5%

Kadın öğrenciler ilişkilerinde flört şiddeti yaşadıkları zaman flört ilişkilerine ve flört ilişkisi içinde buldukları kişiye dair, erkek öğrencilere oranla daha fazla olumsuz düşünce geliştirmektedirler. Buradan kadınların şiddete ilişkin farkındalıklarının daha yüksek olduğu sonucu çıkarılabilir. Buna ek olarak erkeklerin şiddetin daha az farkında oldukları veya maruz kaldıkları/kalabilecekleri şiddeti kadınlar kadar önemsemedikleri sonucuna da ulaşılabilir. Erkeklerin flört şiddeti ve etkilerini kadınlar kadar önemsememelerine sebep olarak ataerkil toplum yapısı gösterilebilir. Bu durum şu şekilde açıklanabilir: Ataerkillik, erkek egemen toplumsal yapı anlamına gelir. Ataerkil toplumsal yapı, kadınların erkekler ve erkek egemen düzenin biçimlendirdiği toplumsal kurumlar tarafından ezilme ve ikincilleştirilmesine yol açar (Bozok, 2011). Ataerkil düşünceye göre toplumda ve dolayısıyla kadınlar üzerinde egemen olan cinsiyet erkektir. Bir kadının bir erkekten daha üstün olma, bir erkeğe baskı kurma, ona şiddet gösterme ve hatta şiddet gösterme girişiminde bile bulunması kabul edilemez bir

durumdur. Erkeklerin bu davranışları sergilemesi ise üstün cinsiyet olmalarından kaynaklı doğal karşılanabilir, hatta erkeklerin bu davranışları göstermeleri onların en doğal haklarıdır. Bu davranışları sergileme hakları olan, bazı insanlara göre ise şiddet içeren bu eylemleri gerçekleştirmekle yükümlü olan erkeklerin bu davranışlara maruz kalmaları, şiddet içeren bu eylemlerden etkilenmeleri olasılık dışı ya da düşük olasılıklı durumlar olarak nitelendirilebilir. Ataerkil düşünce çerçevesinde değerlendirilen bu yargılar araştırmaya katılan erkek katılımcıların görüşleriyle paralellik gösterir. Erkek katılımcılar olumsuzluk barındıran flört şiddeti davranışlarına kendilerinin maruz kalabilecek olma ihtimallerinin olmadığını, aksine bu davranışları kendilerinin uygulayabileceklerini düşünerek kadın katılımcılara oranla bu davranışlara maruz kalmalarının flört ilişkilerine ya da flört ilişkisi içerisinde buldukları kişilere karşı düşüncelerini daha az olumsuz etkileyeceğini ifade etmiş olabilirler.

TARTIŞMA

Flört en yalın hali ile iki kişi arasındaki duygusal, psikolojik ve cinsel çekimi içeren yakınlıktır. Flörtün gençler arasında “sevgili olmadan ve duygusal bir bağ kurmadan önce yaşanan diyalog kurma aşaması” olarak tanımlanması, çalışmayı yaptığımız süre boyunca karşı karşıya kaldığımız bir yaklaşım olmuştur. Buradan çıkarılabilecek en temel sonuç bireylerin flört ilişkisinin ne olduğunu tanımlamakta çeşitli belirsizlikler yaşamalarıdır. Bu konudaki çalışmaların yaygın olmaması ve bireylerin flört ilişkilerinin olmadığı gibi bir algının varlığı flört şiddeti hakkında farkındalığın olmamasını beraberinde getirmektedir. Bununla paralel olarak bireylerin kurdukları ilişkide flört şiddetini anlamlandırmak konusunda da oldukça sorun yaşayabilecekleri öngörülebilir. Flört şiddetine dair net tanımlamaların olmayışı ve toplumsal normlardan dolayı normalleştirme sonucu olarak kadınlar da erkekler de yaşadıklarını adlandırmakta, kabullenmekte ve paylaşmakta zorlanmaktadırlar.

Genellikle ilişkilerde görülen ve şiddet içeren birtakım olgular (örneğin kıskançlık gibi), toplumsal yapıdan kaynaklı olarak normalleştirilmekte; şiddet olarak değerlendirilmemektedir. Cinsiyetçi ve eril bir dilin kullanımı söz konusu şiddetin farklı sosyal bağlamlarda aktarılmasına da neden olmaktadır. Erkeklerin flört ilişkisi bakımından her konuda daha fazla deneyim sahibi olması özellikle ailesi ve toplum tarafından olumlu görülürken, kadınların benzer deneyimleri yaşamaları toplumun yarattığı kalıpların dışına çıkmak olarak değerlendirilip olumlu bulunmaz. Örneğin bir erkek ve bir kadın toplum içinde sarılmak gibi ahlak kurallarına aykırı herhangi bir

davranış sergilediğinde genelde toplum erkekten ziyade kadına tepki gösterir ve kadının ahlakını sorgular. Cinsiyetçi tutumla şekillenen ilişki biçimlerinde bireyler yaşadıklarını sorgulamadıkları, şiddet içeren eylemleri normalleştirdikleri gözlemlenebilir. Örneğin kıskançlık ilişkinin başında hoş giden bir davranış olarak tanımlanırken ilerleyen süreçte müdahaleci ve kontrolcü bir davranış ve psikolojik şiddet olarak değerlendirilir.

Diğer yandan flört şiddeti ilişki kurduğumuz bireyle yaşadıklarımızda bir öngörü niteliğindedir. Beraberlik boyunca karşı karşıya kalınan davranışlar bireylerin hem var olan ilişkilerine ve bağlanma biçimlerine hem de kurabilecekleri ilişkilere dair etkiye sahiptir. Örneğin “ istediğin an istediğin şeyi yapamazsın” olgusu bireyleri ilişkiden uzaklaştırarak, sürdürdükleri hayatın kısıtlandığı ve kişisel alanlarının ihlal edildiği düşüncesine doğru çeşitlilik gösterebilir. Özellikle “sahiplenme ve sevgi” bahane edilerek kadınlık ve erkeklik rollerinin normalleştirilmesi bireyin psikososyal boyutta gelişimini de olumsuz etkileyebilir. Kendini gerçekleştiremeyen, sınırlarına saygı duyulduğunu ya da kendisine ve düşüncelerine karşı saygı gösterilmediğini deneyimleyen birey yaşadığı şiddeti tanımlamakta ve paylaşmakta da zorluk yaşayabilir.

Flört ilişkisini değerlendirdiğimizde, yaşananları çerçvelendiren modellerin özellikle medyada sunumu oldukça kitleseldir. Örneğin pek çok dizide kadına yönelik şiddete rastlanılmakta, kadın cinsel obje olarak görülmekte, kadın bedeni metalaştırılmaktadır. Ya da dizilerde sevgililik veya evlilik döneminde eşini aldatan kötü karakterli bir kadına rastlamak mümkündür. Benzer şekilde özellikle reklamlar aracılığıyla kadınlarda da çekici erkek kalıbı oluşmakta, bu kalıbın dışındakiler çekici görülmemektedir. Bedenlere ve cinsiyet kimliklerine yüklenen rol ve beklentiler, bunların karşılanamadığı ya da yetersiz karşılandığı durumlarda flört şiddetini ortaya çıkarabilmektedir. Araştırma bulguları göz önüne alındığında da cinsel şiddete dair davranışlar bu çerçevede değerlendirilebilir. Cinsel performansın küçümsenmesi, standart olarak nitelendirilen ölçülerde olmamak ve bunun sistematik biçimde bireyin bedenine yönelik hem psikolojik hem de cinsel şiddete dönüşmesi de flört şiddetinin varlığını tartışmayı gerektirir. Araştırma bulgularından elde edilen sonuca göre erkekler kadınlardan daha çok cinsel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Bu durumun sebebi de yine çoğu davranışın şiddet olarak görülmemesi ve bu davranışların toplumsal normlar tarafından kabul görmüş olmasıdır. Çok eski zamanlardan beri süre gelen, her kültürün kendine

göre değiştirmesi zor olarak gördüğü toplumsal normlar, flört şiddetinin görünürlüğünü, varlığını yok edici niteliktedir.

Flört şiddetine dair odak şiddetin ne olduğuna nasıl karar verileceği, şiddeti anlamlandırmak için temel ölçütün ne olacağıdır. Bu noktada bazı insanlar için ölçüt geçmiş ilişkilerde yaşanan olumsuz deneyimlerin yeni ilişkide yaşanıp yaşanmadığı ya da ne sıklıkta yaşandığının kıyası olabilmektedir. Deneyim sahibi olmayanlar içinse durum biraz daha karmaşık biçimdedir, bireyler ilişkilerini çevrelerindeki ilişkilerle kıyaslamaya gidebilmektedir. Bu da flört şiddetinin tanımlanmasını zorlaştırmakta ve ilişkilerin yanlış kalıplara göre idealize edilmesine sebep olabilmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma bulgularına ait sonuçlar şiddet algısı, şiddete maruz kalma ve flört şiddetine yönelik algılarına dair görüşler, kadın ve erkek arasındaki farkın oransal olarak daha belirgin olduğu verilerle ele alınmıştır. Kıskançlık, dijital kısıtlamalar, tehdit, küfür ve hakaret gibi şiddet türleri çerçevesinde değerlendirilen davranışlar göz önüne alınarak sonuçlar yorumlanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin geçmişte ya da güncel olarak flört deneyimleri olduğu görölmüştür.

Toplumsal normlar çerçevesinde değerlendirildiğinde geleneksel anlayışta sözlenmek, nişanlanmak ya da evlenmek bireylerin ilişkilenme biçimi olarak tanımlanır. Bu tip bir ilişkilenme toplumca kabul gören diğer bir deyişle resmiyete dökülen biçimdedir. Bu doğrultuda değerlendirildiğinde kişilerarası duygusal ve romantik ilişki olarak flört, içinde yaşadığımız toplumda kimi zaman yok sayılıp ayıplanabilen bir kavram olsa dahi gün geçtikçe bu durum değişime uğramaktadır. Pek çok araştırma bulgusuna göre flört ilişkilerinin en yoğun yaşandığı dönem 16-24 yaş aralığında olduğu, yani flörtün yaşadığımız toplumda özellikle gençler arası ilişkilerde önemli bir yer tuttuğu söylenebilir. Araştırma bulguları da flörtün gençler arasında yaygın yaşandığını ortaya koyar niteliktedir. Bununla birlikte henüz flört olgusuna dair toplumda ön yargılar mevcutken flört ilişkisinde yaşanan şiddet göz ardı edilebilir bir konudur. Bu noktada flört şiddetine dair riskin varlığının toplumsal tabulara bağlı kalmaksızın gündeme getirilmesi, kısa ve uzun vadede bireyin hayatında yaratabileceği olumsuz etkilerine dair farkındalığın gelişmesi önemlidir.

Araştırma bulguları bireylerin flörtlerinde kıskançlığı çoğunlukla şiddet olarak değerlendirmediklerini ortaya koyar niteliktedir.

Flört şiddetinin görülme biçimleri çok farklı şekillerde olabilir, ancak özellikle psikolojik şiddet diğer şiddet türlerine göre daha az fark edilebilen bir biçimdir. Partnerlerin korkmasına, güvenlerinin azalmasına, suçlu hissetmesine ya da kontrol altına alınmasına dair başlangıç noktasının çoğu zaman kıskançlık üzerinden geliştiği ilişkilerde gözlemlenebilir.

“Seni kıskanıyorum çünkü sen benim istemediğim şeyleri yapıyorsun” gibi basit bir ifadeden değerlendirmek gerekirse bireyler ilk olarak karşısındaki insanı kendi istekleri doğrultusunda değiştirmeye çalışarak ve özel alanlarını ihlal ederek psikolojik şiddet uygulamış olurlar. Beklenenin gerçekleşmemesi üzerinden kıskandıklarını ifade ederler ve bu durum zamanla suçlu hissettirmeye, bireyi yalnızlaştırmaya, mahrum bırakmaya ve son aşamada tehdide dönüşerek kendini gösterir.

Araştırma bulgularından belki de en göze çarpanı “kıskançlık” içeren ifadelerde rastlanmıştır. Erkekler bazı davranışları şiddet olarak değerlendirmediklerini ancak bu davranışa maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Bu ifadedeki çelişki oldukça dikkat çekicidir. Kıskançlığın erkekler tarafından şiddet olarak nitelendirilmemesi bu davranışı normalleştirdiklerini, “kıskançlığa maruz kalmak” ise erkekler için özel alanlarının ihlaline dair bir değerlendirmeyi içerdiği öngörülebilir.

Erkek katılımcılar verdikleri cevaplarla kadınlara oranla partnerinin giyiminden hoşlanmadığı zaman kısıtlama, partneri arkadaşları ile görüşeceği zaman kendisinden izin almasını bekleme gibi ifadeleri daha fazla onayladıklarını belirtmişlerdir. Toplum tarafından da bir ilişkide görülmesi normalleştirilmiş bu davranışlar erkekler tarafından yadırganmamaktadır.

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği'nin yayımladığı afişte yer alan “Seven kıskanır, oraya gidemezsin, onunla görüşmeni istemiyorum, kiminle mesajlaşıyorsun, benden daha mı önemli?, benim niye haberim yok?, yine mi onu giydin?, beni buna sen zorladın” gibi cümleler “aşk bu değil” söylemi altına yerleştirilmiştir. Çevremizde sıklıkla duyduğumuz bu ifadelerin kıskanç ve kısıtlayıcı olduğunu, bir şiddet biçimi olduğunu tek bir görselle açıklayan oldukça güzel bir çalışmadır.

İlişkilerde kıskançlık ve sahiplenmenin sevgi göstergesi olmadığı ve ilişkideki bireylerin birbirlerinin özel alanını ihlal etmemesinin karşılıklı güveni ve kişisel sınırları

belirleyeceği göz önüne alınmalıdır. Bu noktada sınır koyabilmek, hayır diyebilmek, fikir değiştirme hakkına sahip olmak gibi kavramların farkında olunması ve içselleştirilebilmeleri için çeşitli atölye çalışmalarıyla bireylerin bu kavramları uygulayabilmesine dair güçlenmenin sağlanması oldukça önem taşır. Güvenli bir ilişkinin sınırlarını belirleyen bu öğeler insan ilişkilerinde de temel taşları oluşturur niteliktedir.

Üniversite hastanelerinde bulunan sosyal hizmet birimlerinin flört şiddetini kapsayan ve farkındalık artırmaya yönelik çalışmalar yürütmesi bireylerin yaşamlarında deneyimledikleri eylemleri şiddet olarak nitelendirebilmeleri için işlevsel olacaktır. Benzer şekilde flört şiddetine maruz kalmaları durumunda hızlı adım atabilmek ve kendileri için güvenli alan yaratabilmek için bu mekanizmanın işlevselliği oldukça önemlidir. Ayrıca flört şiddetine maruz kalanların danışmanlık alabileceği bir mekanizmanın varlığı, bireyin sorunlarını konuşabilmesi ve yaşadığı şiddetin etkilerini minimum seviyeye indirerek güçlenmesi açısından faydalı olacaktır. Üniversitelerin cinsel taciz ve saldırıyı önleme birimlerinin ve psikososyal destek birimlerinin de yaygınlaşması, şiddetsiz iletişim ve güçlenme odağında farkındalık çalışmaları yürütmede, sosyal hizmet birimlerine destek olabilir.

Flört şiddetinin farkındalığı konusunda sosyal hizmet disiplinin, sivil toplum aktörleriyle ortak çalışmalar gerçekleştirerek savunuculuk rolünü üstlenmesi, flört şiddetini tanımlamayı ve maruz kalan ya da kalma ihtimali bulunan bireylere yaşadıkları soruna dair farklı açılardan bakabilme ve toplumsal, kültürel ya da sosyopolitik bağlamda bunu değerlendirmelerine katkı sunmak için destekleyici olacaktır.

Erkek katılımcılar tehdit etme ve küfretme davranışlarını kadınlara oranla daha fazla kabul edilebilir bulduklarını ifade etmişlerdir.

Yaş, dış görünüş, ekonomik durum, sosyal çevre, aile yapısı gibi özelliklere bağlı olarak farklılıkları etiketleyici ve ayrımcı söylemler sözel ve psikolojik şiddet içeren davranışlardır. Bu tür davranışların çoğu zaman beraberinde kadın bedenini, kadın cinsel organını ve kadın kimliğini aşağılayıcı içerikte küfür ve hakaretle bir arada görüldüğüne toplumsal hayatta sıklıkla tanıklık ederiz. Yaşadığımız ilişkide küfür ve hakaretin öznesi olmak da, partnerimizin başka insanlara küfür ve hakaret ettiğine tanıklık etmek de aslında şiddettir. Yapılan çalışmalarda her 10 gençten 3'ü ilişkinin iyi gitmesi için bazen istenmeyen davranışlara da evet denebildiğini düşündüklerini ortaya koymuştur (Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, 2017).

Saygı görme, partnerimizden daha farklı düşünüyor olma ve hayır deme hakkına sahip olduğumuzun bilincinde hareket etmek gerekir. Küfür ve hakarete sıklıkla maruz kalmak ya da bunlara tanıklık etmek hissettiklerimiz ve yaptıklarımız arasında uyumsuzluk hissetmemize yol açabilir bu durum güvenli bir ilişki yaşamadığımızın da göstergesidir. (Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, 2017)

Kişisel sınırlara saygı göstermenin temel olduğu bir ilişkide küfür ve hakaretle kendini ifade etmenin yıkıcı etkisi göz ardı edilemez. Fikir ayrılıkları yaşamak hayatımızın her alanında karşılaşılabileceğimiz bir durumdur. Flört ettiğimiz kişiyle fikir ayrılığı yaşadığımızda bunu ifade etmek herhangi bir taraf için zorlayıcı olabilir. Hissettiklerimizi ifade ederken karşımızdakinin duygularına ve benliğine zarar vermeden dile getirmek için şiddetsiz iletişim yöntemlerinin küçük yaşlardan itibaren öğrenilmesi oldukça faydalı olacaktır.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği yalnızca toplumsal ve sosyal hayatlarımızda değil kullandığımız dilde dahi kendini üreten bir sistemdir. Eril ve yargılayıcı ifadelerin yalnızca günlük hayatlarımızda değil öğrenim sürecimizde de karşı karşıya kaldığımız değerlendirmesinden yola çıkarak, baskıyı üreten mekanizmaların kırılma noktalarından biri olarak cinsiyet eşitliğini gözeten bir dilin kullanımı hem toplumsal sürecin sürecinin dönüşümüne katkı sağlayacaktır. Eğitim sisteminin, müfredatın ve eğitimcilerin bu perspektif ve politikalar doğrultusunda yapılandırılması, yerleşmiş kalıp yargıları içermeyen ve eşitliği gözeten etkili bir mekanizmanın varlığına katkı sağlayacaktır.

Kadın ve erkek katılımcıların şiddet algılarının birbirine en yakın olduğu konu dijital şiddettir.

Baskı ve kontrolün teknoloji araçları ve sosyal medya ağları üzerinden gerçekleşmesini ifade eden dijital şiddet güncel anlamda sıkça karşımıza çıkan bir şiddet biçimidir. Stalking olarak hayatımızda yerini alan bu kavram Genç Hayat Vakfı'nın araştırmasına göre verilerin sınırsızca kez kopyalanabilmesi, paylaşarak sınırsız şekilde izleyiciye sahip olabilmesi, her an ulaşılabilir olması ve paylaşımların sanal ortamdaki silinememesi dijital şiddeti daha da tehlikeli hale getirmektedir. Kadın ve erkek katılımcıların dijital şiddete dair farkındalıklarının yakın düzeyde oluşu flört döneminde karşılıklı olarak mesajlaşma, fotoğraf gönderme, sosyal medya paylaşımlarının sıklıkla gerçekleştirilmesi ile ilişkili olarak değerlendirilebilir.

Eşit ilişki içinde olduğunu hissetmek ve güven ve dürüstlük hissederek açık iletişim kurabilmek güvenli bir ilişkinin göstergesidir. Ancak özellikle sosyal medya ve iletişim kanallarını kullanarak sürekli kontrol etmenin önemseme göstergesi olduğunu düşünmek yanlış bir olgudur. Bu noktada kalıp yargıları aşmak büyük önem taşımaktadır. Başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişisel ve sosyal haklarımızın farkında olmak, tehdit edilmemiz halinde başvurabileceğimiz yasal mekanizmaların bilgisine sahip olmak; danışma merkezleri, sivil toplum örgütleri gibi kanallarla bireysel veya örgütlü şekilde ilişkilenerken yasal mekanizmaların yararlanıcısı olmak ve bu alanda etki yaratmak maruz kaldığımız şiddetle mücadelede önemli yer tutar.

Kadın ve erkek katılımcıların şiddet algıları arasında en çok farkın cinsel şiddet içerikli ifadelerde olduğu bulgusu elde edilmiştir.

3153 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen Ne Var Ne Yok Projesi'nde gençlerin %18'i cinsellikle ilgili ısrarcı davranmanın şiddet olmadığını düşündükleri bulgusu elde edilmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2011 yılında gelişmekte olan ülkelerde 15-49 yaş grubundaki kadınlarla yaptığı kadına şiddet konulu bir çalışmada Japonya'da kadınların %15'i, Etiyopya'da ve Peru'da %70'i flört partnerlerince fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kaldıklarını, Güney Afrika'da ise %40'ı ilk cinsel deneyimlerini partnerinin zorlaması ile yaşadıklarını ifade etmiştir (Mıhçıokur & Akın, 2015).

Farklı örneklemelere ait bu bulgular genel anlamda cinsel şiddetin de en az fiziksel şiddet kadar görülen bir şiddet biçimi olduğu ancak bunu yaşadığını ifade etmenin diğer şiddet türlerine göre kadınlar için daha zorlayıcı olduğu söylenebilir. Buradaki en önemli nedenlerden biri de herhangi bir şiddet biçiminin tek başına yaşanabileceği gibi sıklıkla bir başka şiddet türüyle bir arada görülmesinden kaynaklanabilir. Örneğin cinsel şiddetin var olduğu her olgunun aslında psikolojik şiddeti de beraberinde getirdiği söylenebilir.

Özellikle genç bireyler arasında var olan “kötü de olsa bir ilişki hiç ilişki yaşamamış olmaktan iyidir” ya da “yaşadıklarımı anlatırsam başkaları tarafından yargılanabilirim”, “şiddetin yaşanmasına ben sebep oldum” gibi yanlış inanışlar bireylerin hem şiddet algılarını hem de şiddete maruz kalmaları durumunda bunu paylaşabilmelerini oldukça etkilemektedir. (Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, 2017) Bu noktada bireylerin yaşadıklarından dolayı yargılanmadan, suçlanmadan, şiddetin sebebi olarak

görülmeden dinlenebileceklerini bilmeleri güçlendirici olacaktır. Herkesin suçlu hissetmeden hayır diyebilme hakkına sahip olduğunun farkında olması ve kişisel sınırlara saygılı hareket etmenin ilişki için önemli olduğunun önem arz ettiğini vurgulamak gerekir. Bu doğrultuda özellikle genç bireylerle feminist sosyal hizmet perspektifinde okullarda ya da sivil toplum örgütlerinde grup çalışması yapılandırmak güçlendirici olacaktır. Eşitlikçi ilişkinin varlığı, üyelerin doğrudan katılımına katkı sunarak yaşanan sorunların çözümüne yönelik geliştirdikleri baş etme mekanizmalarını konuşmak için bir platform oluşturacak, yeni baş etme mekanizmalarını fark etmelerine katkı sağlayacaktır.

Şiddetin psikolojik etkilerine dair değerlendirmede kadınlar erkeklere oranla daha fazla farkındalık ortaya koymuşlardır.

Şiddet görmek, bireyin psikolojisini olumsuz yönde etkilemektedir, şiddete maruz kalan bazı bireyler yaşamlarını sorgulayabilirler. İlişki içerisinde şiddete maruz kalan birey geleceğe ilişkin çıkarımlar yapabilir, ilişki içerisinde yaşadıklarını genelleyip hayatının diğer alanlarına da yansıtabilir.

Araştırmamızdan çıkan sonuçlara göre kadın öğrenciler ilişkilerinde maruz kaldıkları flört şiddeti için erkek öğrencilerden daha fazla olumsuz düşünce geliştirmektedirler. Kadınlar şiddet gördükleri zaman ilişkilerine, ilişki içerisindeki yerlerine daha olumsuz bakıp partnerlerine karşı güvensizlik hissine kapılmaktadırlar. Bu duruma etken olan bir neden de yine kadınların ve erkeklerin şiddet algıları arasındaki farktır. Erkekler kadınlara oranla, özellikle psikolojik şiddet olarak değerlendirilen birçok davranışı şiddet olarak görmezler, bu davranışları sergileyebilirler. Kadınlarsa erkeklere oranla bu davranışların şiddet olduğunun bilincinde olup daha fazla etkilenebilmektedirler.

Toplumsal cinsiyet rolleriyle çerçevelenen ataerkil sistem ve erkek egemen toplum, toplumsal hayatta ve özel hayatlarımızda etkilerini göstererek kendini var etmektedir. Hacettepe Üniversitesi örnekleminde gerçekleştirilen bu çalışmada şiddetin kişilerarası türlerinden biri olarak flört şiddetini odağına almıştır. Şiddet olarak tanımlanan pek çok davranış biçiminin genç bireylerin ilişkileri içerisinde yaşadıkları verisel anlamda ortaya konulmuştur. Ataerkil baskı mekanizmasının kırılma noktalarından biri elbette ki cinsiyet eşitliğini gözetken perspektif ve politikaların geliştirilmesidir. Toplumsal cinsiyete duyarlı bir eğitim sisteminin, müfredatın ve eğitimcilerin varlığı, yerleşmiş kalıp yargıların dönüşmesi için etkili bir mekanizma olacaktır. Flört şiddeti varlığı ve sonuçlarıyla bireyler üzerinde çeşitli etkiler yaratmaktadır. Buna karşı olan algıyı

dönüştürmeye yönelik uzun vadeli müdahale programları geliştirilmelidir. Özellikle gençler arası ilişkilerde başlayan bir süreç olması nedeniyle başta okullarda paylaşım ortamları yaratılmalı, bilinç yükseltme çalışmalarlarıyla konuya dikkat çekilmeli ve önleyici programlar üretilmelidir.

Üniversitelerin tüm bölümlerinde toplumsal cinsiyet, cinsiyet kalıpları, cinsiyete dayalı iş bölümü, cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılık, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik şiddet başlıklarını içeren bir dersin varlığı, bireylerin bu başlıklara dair bilgi edinmelerini sağlayan ve farkındalıklarını artıran aynı zamanda deneyim paylaşımı yapabilecekleri ortak bir zemin sağlayacaktır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokul ve ilkokul düzeyinde de toplumsal cinsiyet eşitliği ve flört şiddeti konularında bilgilendirme çalışması yürütmek sosyal hizmet disiplinin dâhil olacağı bir uygulamadır.

KAYNAKÇA

- Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T., & Temel, F. (2008). *Ankara'da İki Hemşirelik Yüksekokulunun Birinci ve Dördüncü Sınıflarından Okuyan Öğrencilerinin Flört Şiddetine Maruz Kalma, Flört İlişkilerinde Şiddet Uygulama Durumlarının ve Bu Konudaki Görüşlerinin Saptanması Araştırması*. Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Merkezi.
- ASPB. (2014). *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü.
- ASPB. (2015). *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü.
- Bell, K., & Naugle, A. (2008). Intimate Partner Violence Theoretical Considerations: Moving Towards A Contextual Framework. *Clinical Psychology Review, 28*, 1096-1107.
- Birimoğlu, C. (2012). *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Şiddete Bakışları*. Gaziantep Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.
- Bora, A. (2008). Toplumsal Cinsiyet Rehberi. *Sivil Toplum Kuruluşları İçin Toplumsal Cinsiyet Rehberi*.
- Bozok, M. (2011). *Soru ve Cevaplarla Erkeklikler*. İstanbul: Altan Basım.

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği. (2017). Gençler Arası İlişkilerde Flört Şiddeti. <http://cinselsiddetlemucadele.org/wp-content/uploads/2017/09/ne-var-ne-yok-uygulama-kitap.pdf> adresinden alındı

Cüceloğlu, D. (2003). İnsan ve Davranışı. 12. İstanbul: Remzi.

Çetiner, Ş. G. (2006). *Aile İçi Şiddet Yaşayan Kadınlarda Cinsel Sorunlar ve İntihar Olasılığı*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Doğan, Y. D. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara Üniversitesi Açık Erişim Sistemi: <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/32224/> adresinden alındı

Foshee, V. (1996). Gender Differences in Adolescent Dating Abuse Prevalence, Types and Injuries. *Health Education Research*, 275-286.

Hutchinson, K. (2012). Predictors of College Students' Dating Violence Perceptions and Help-Seeking Recommendations. *Doctoral dissertation, The University of Akron*.

Jewkes, R. (2002). *Intimate partner violence causes and prevention*. The Langed.

Kadının İnsan Hakları. (2015). <http://www.kadinininsanhaklari.org/kadinin-insan-haklari/yasalardaki-haklarimiz/siddet-goren-kadin-ne-yapabilir/kadina-karsi-siddet-ve-siddet-turleri/> adresinden alındı

Kapıcıoğlu, İ. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Algısı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Entitüsü*.

Küçükarslan, M. (2011). Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Romantik İlişkilere Yönelik İnançlarının Cinsiyet, Sınıf Düzeyi ve Romantik İlişki Yaşama Durumu Değişkenlerine Göre İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.

Mihçioğur, S., & Akın, A. (2015). Flört Şiddeti- 'Şiddet'li sevgi'. *Sağlık ve Toplum*(25/2), 9-15.

Molidor, C., Tolman, R. M., & Kober, J. (2000). Gender and Contextual Factors in Adolescent Dating Violence. *Prevention Research*, 7/1, 1-4.

O'Leary, D. K. (1988). Physical Aggression Between Spouses: A Social Learning Theory Perspective. *Handbook of family violence*. NY: Plenum Press.

Öztürk, Ö. (2011). *Kadına Yönelik Şiddet Türleri. Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet*. İstanbul : Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Sakarya, A. K. (2013). Üniversitede Öğrenim Gören Gençlerde Flörtte Şiddet. *Necmettin Erbakan Üniversite Eğitim Bilimleri Enstitüsü*. Konya.
- Scully, D. (2016). *Cinsel Şiddeti Anlamak*.
- Shorey, R., Cornelius, T., & Bell, K. (2008). A Critical Review of Theoretical Frameworks For Dating Violence: Comparing The Dating and Marital Fields. *Aggression and Violent Behavior, 13*(3), 185-194.
- Şenol, D., & Yıldız, S. (2013). *Kadına Yönelik Şiddet Algısı -Kadın ve Erkek Bakış Açılılarıyla*. Ankara: Şenol, D., & Yıldız, S. (2013). Kadına Yönelik Şiddet Algısı - Kadın ve Erkek Bakış.
- Tunç, M. (2013). Feminist Grup Çalışması: Temeli, Kapsamı ve Süreci. *Toplum ve SH, 24*(2), 209-230.
- TÜİK. (2011). *Evlenme ve Boşanma İstatistikleri*. TÜİK: http://www.tuik.gov.tr/Kitap.do?metod=KitapDetay&KT_ID=11&KITAP_ID=18 adresinden alındı
- WHO. (2002). World Report On Violence and Health.
- Yetim, D. D., & Şahin, D. E. (2005). Aile Hekimliğinde Kadına Yönelik Şiddete Yaklaşım. *Aile Hekimliği Dergisi, 2*(2), 50.
- Yumuşak, A. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları, Toplumsal Cinsiyetçilik ve Narsisistik Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki . *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Entitüsü*.